

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 10 Mayıs 2012
Nr. Ref.: RK231/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 87/11

Başvurucu

Ukshin Aliti

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 247/2007 sayı ve 12 Ocak 2011 tarihli kararının Anayasa uygunluğu denetimine ilişkin başvuru

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Ivan Čukalović, Üye
Gjyljeta Mushkolaj, Üye
Iliriana Islami, Üye

Başvurucu

1. Başvurucu, Avukat Gani Tiganı tarafından temsil edilen Gilan mukimi Bay Ukshin Aliti'dir.

Dava konusu

2. Başvurucu, Gilan Kadastro Bölgesi'nde kayıtlı bulunan 1727 ve 1728 numaralı parseller (bundan sonra: "mülk") üzerindeki mülkiyet hakkını belirlemek üzere Gilan Belediye Mahkemesi'ne dava açmıştır. Başvurucu, mülkün müteveffa babası Riza Aliti'den miras kaldığını ileri sürmüştür. Belediye Mahkemesi 10 Ocak 2007 tarihinde başvurucunun dava dilekçesini onayıp başvurucunun mülkün sahibi olduğunu teyit etmiştir. Davada karşı taraflar Gilan Bölge Mahkemesi nezdinde itiraz başvurusunda bulunmuşlardır. Bölge Mahkemesi 22 Haziran 2007 tarihinde Belediye Mahkemesinin kararını onamıştır. Kosova Yüksek Mahkemesi 12 Ocak 2011 tarihinde Belediye ve Bölge mahkemelerinin kararlarını bozmuş, başvurucunun dava dilekçesini reddetmiştir.
3. Başvurucu Mahkeme'den, Yüksek Mahkeme kararının Anayasa uygunluk denetiminin yapılmasını ve Yüksek Mahkeme kararının anayasal uygunluk denetimi yapıncaya kadar yasal etkisinin olmayacağı şekilde geçici tedbirin konmasını talep etmiştir.

Hukuki dayanak

4. Başvuru Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan sonra: "Anayasa") 113.7. maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 27, 46, 47, 48 ve 49. maddeleri ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56. kuralına dayandırılmıştır.

Davanın Mahkeme'deki seyri

5. Başvurucu 29 Haziran 2011 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı'nın 17 Ağustos 2011 tarihinde Üye Gjyljeta Mushkolaj'ı raportör yargıç olarak görevlendirmiş, Üye Almiro Rodrigues başkanlığında üyeler Enver Hasani ve Iliriana Islami'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
7. Ön İnceleme Heyeti 19 Mart 2012 tarihinde raportör yargıcın raporunu görüştüktan sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

8. Başvurucunun müteveffa babasının 1964 yılında söz konusu mülkü satın aldığı ve şifahi anlaşmaya vardığı ifade edilir. Başvurucu bu yüzden mülkiyet hakkının 1964 yılında babasına geçtiği ve 1996-1997 yıllarından itibaren babasının mirasçıları arasında yer alan kendisine geçtiğini ileri sürmüştür.
9. Gilan Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 26/2004 sayı ve 10 Ocak 2007 tarihli kararıyla başvurucu ve diğer aile fertlerinin dava dilekçesini kabul edip mirasın mülkiyet hakkını kendilerinde olduğunu teyit etmiştir.
10. Gilan bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 165/2007 sayı ve 22 Haziran 2007 tarihli kararı ile karşı tarafın itiraz başvurusunu reddederek Belediye Mahkemesinin kararını onamıştır.
11. Ancak Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Rev. nr. 247/2007 sayı ve 12 Ocak 2007 tarihli kararı ile ilk derece mahkemelerinin kararları bozularak başvurucunun mülke ilişkin dava dilekçesi reddedilmiştir.

12. Başvurucu, 12 Ocak 2011 tarihli Yüksek Mahkeme kararının kendisine 13 Ocak 2011 tarihinde teslim edildiğini ifade etmiştir.
13. Yüksek Mahkeme davanın olgusal durumunu inceleyerek ilk derece mahkemelerinin başvuruçunun dava dilekçesi lehine karar alarak hukuku yanlış uyguladıklarını tespit etmiştir. Yüksek Mahkeme aşağıdaki olguları incelemiştir:
- Jeodezi uzmanının 2 Ağustos 2000 tarihli raporuna göre 1954-1955 yıllarında mülk KB Mlladost kombinasi adına kayıtlıydı. Mülk şu anda KM Agrokultura kombinasi adına kayıtlıdır.
 - KB Mlladost ve üçüncü bir A tarafı (isimler belirtilmemiştir) mülkiyet değişikliğine ilişkin 804 sayı ve 28 Temmuz 1997 tarihli bir sözleşme imzalayarak Gilan Belediye Mahkemesinde (Vr.nr. 1427/97 sayı ve 28 Temmuz 1997 tarihle) onaylatmışlardır.
 - Üçüncü A tarafı (isimler belirtilmemiştir) 20 Eylül 1997 tarihinde mülk alım satım sözleşmesi akdederek Gilan Belediye Mahkemesinde (Vr. nr. 1315/2000 sayı ve 11 Temmuz 2000 tarih ile) onaylatmıştır.
 - Üçüncü tarafın mülk üzerindeki mülkiyet hakkını kazandığı 1996-1997 yıllarında başvuruçucu mülkiyet hakkını kaybetmiştir.
 - Mülk üçüncü kişi olan sahibi tarafından düzenlenip üzerinde birçok bina inşa edilerek satılmıştır.
 - Başvuruçunun mülkiyet hakkının temeli olarak değerlendirdiği şifahi anlaşma yürürlükteki emlak yasası resmi kıstaslarını yerine getirmediği için geçerli sayılmaz. Yürürlükteki yasa böyle anlaşmaların yazılı ve imzalanmış olmasını ve mahkemede onaylatılmasını gerektirmektedir. Sözleşmenin geçerli sayılması için kıstasların hiçbiri yerine getirilmemiştir.
 - Yüksek Mahkeme ilk derece mahkemelerinin zamanaşımı ile mülkiyet hakkının kazanıldığı kararını kabul etmemiştir.
 - Başvuruçucu, babası Riza Aliti'nin vefat ettiği 20 Şubat 1994 tarihinden itibaren mülkün sadık maliki (kullanma hakkına sahip) olmuştur. Yüksek Mahkeme kararında şu ifadeye yer verilmiştir: *"Davacı, miras davasının açıldığı andan itibaren mülkün sadık maliki olmuştur. Ölüm belgesinden görüldüğü üzere davacıların murisi Riza Aliti 20.02.1994 tarihinde vefat etmiştir. Davacılar ise ihtilaflı malikiyetini 1996-1997 yıllarında kaybetmişlerdir. Öyle ki mevcut davada davacıların zamanaşımı ile mülkiyet hakkının kazanılmasını öngören Temel Mülkiyet hukuku Yasası'nın 28. maddesi 4. fıkrasında belirlenen yasal koşullar yerine getirilmemiştir."*
14. Yukarıda açıklanan olgusal durumu dikkate alarak Yüksek Mahkeme, ilk derece mahkemelerinin kararlarını değiştirmek için gerekçelerin bulunduğunu değerlendirmiştir.

Anayasa ile güvence altına alınan hakların ihlaline ilişkin iddia

15. Başvuruçucu, Anayasa'nın 31 ve 46. maddeleriyle güvence altına alınan adil ve tarafsız yargılanma hakkı ile mal güvenliği hakkını Yüksek Mahkeme'nin kararıyla ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuruçucu, Yüksek Mahkeme'nin *Mahkemeler Anayasa ve*

yasalara göre yargılama yaparlar şeklinde olan 102.3 maddesiyle ilgili olarak 80.6 (Yasanın Yürürlüğe Girmesi) maddesine aykırı bir tutumunun olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu, zamanaşımının Riza Aliti'nin hayatta olduğu süre içerisinde tamamlandığı (zamanaşımı süresinin başlangıç tarihi 1964 yılı olup 20. senenin dolduğu 1984 yılında tamamlanmıştır) ve bu konuda ihtilaf bulunmadığı için bunu ileri sürmüştür. Bu bakış açısına göre Kosova Yüksek Mahkemesi'nin tutumu başvurucuya kabul edilemez ve Anayasa'ya aykırı olduğu görünmektedir.

Geçici tedbir talebinin değerlendirilmesi

16. Başvurucunun Yüksek Mahkeme kararının yasal etkisinin olmaması yönünde geçici tedbir kararının çıkartılmasına ilişkin talebiyle ilgili olarak Mahkeme, geçici tedbirin konmasını haklı çıkartacak yeterli gerekçelerin bulunmadığını tespit etmiştir.
17. Özellikle Yasa'nın 27. maddesinde belirtildiği şekilde geçici tedbirin konmaması halinde başvurucunun tamir edilemez zararlara uğrayacağı gösterilmemiştir. Bunun dışında geçici tedbirin konmasının kamu yararına olacağı da açıklanmamıştır.
18. Öyle ki geçici tedbir kararı kıstasları yerine getirilmemiş olup geçici tedbir talebi reddedilmelidir.

Başvurunun kabul edilirlığının değerlendirilmesi

19. Başvurucunun başvurusu hakkında bir karara varabilmek için Mahkeme'nin öncelikle Anayasa'da belirlenmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini görüşmesi gerekmektedir.
20. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Anayasa'nın aşağıda alıntılanan 53. maddesine atıfta bulunmak ister:

Bu anayasayla güvenceye bağlanan insan hak ve temel özgürlüklerinin yorumlanması, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarıyla uyumlu şekilde yapılır.

21. Mahkeme Anayasa'nın 113.7 maddesine de atıfta bulunmak ister:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

22. Mahkeme son olarak İçtüzüğe atıfta bulunmak ister:

- a. İçtüzüğün 36 (1) (c) kuralı şunu belirlemiştir: *Mahkeme başvuruları ancak açıkça temelli olduğu zaman görüşebilir.*
- b. İçtüzüğün 36 (2) (b) ve (d) kuralı: *Mahkeme, bir anayasal hakkın ihlaline ilişkin iddia gerekçelendirilmediği veya başvurucunun iddiasını yeterince kanıtlayamadığı durumlarda başvuruyu açıkça temelden yoksun olarak reddeder.*

23. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi, hukuk mahkemelerince alınan kararların ele alındığı temyiz mahkemesi olmadığını hatırlatır. Usul ve maddi hukukun ilgili kurallarını yorumlayıp uygulamak ilk derece mahkemelerin görevidir. (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).

24. Anayasa Mahkemesi, delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvurucuya adil yargılama yapılması anlamında usullerin, bir bütün olarak ele alındığında, gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu vb.)
25. Başvurucunun davanın sonucuyla memnun olmaması, ona, Anayasanın 31. Maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla dava açma hakkı vermez (bkz. *mutatis mutandis*, 5503/02 başvuru numaralı Mezotur-Tiszazugi Tarsulat – Macaristan davası 26 Temmuz 2005 tarihli AIHM kararı).
26. Başvurucunun mal güveliğine ilişkin Anayasa'nın 46. maddesi ile Sözleşmenin 1. Ek Protokolünün 1. maddesi ihlali iddiasıyla ilgi olarak Mahkeme, bunun sadece kişinin mevcut malları için uygulanacağını hatırlatır.
27. Öyle ki uzun zamandır yok olmuş mülkiyet hakkının iadesine ilişkin ümit ve de koşulların yerine getirilmemesi sonucunda zamanaşımı koşulu ile yapılan talep "malikiyet" sayılamaz (bkz. *Gratzinger ve Gratzingerova v. Çek Cumhuriyeti davası kararı* [DHM] nr. 39794/98, § 69, AIHS 2002-VII). Ancak belli koşullarda bir "varlık" kazanmaya ilişkin "meşru beklenti" 1. Protokol 11. maddesi korumasına sahip olabilir. Öyle ki mülkiyet çıkarı talep şeklinde olduğu durumlarda söz konusu kişinin meşru beklentilerinin olduğu ve örneğin, varlığının teyit edildiği yerli içtihat bulunduğu zaman yerli mevzuatta ilgili çıkar hakkında yeterli temel bulunduğu varsayılır (bkz. *Kopecky v. Slovakya* [DHM] nr. 44912/98, § 52, AIHS 2004-IX). Ancak, yerli mevzuatın yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili ihtilaf bulunduğu ve başvurucunun başvuruları yerli mahkemelerce reddedildiği zaman meşru beklentinin olacağı söylenemez (bkz. *Kopecky*, § 50).
28. Mahkeme, mevcut davada yürürlükteki mevzuatın yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin ihtilafın bulunduğu ve başvurucunun Yüksek Mahkeme tarafından başvurularının reddedildiğini hatırlatır.
29. Bu yüzden Mahkeme, sunulan olguların herhangi bir şekilde mal güvenliği hakkı ihlaline ilişkin iddiaları herhangi bir şekilde haklı çıkarmadığından memnuniyet duymaktadır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 113.7 maddesi, Yasa'nın 27. maddesi ve İÇTüzüğü'nün 36. kuralına göre oybirliğiyle:

- I. Geçici tedbir talebinin reddine,
- II. Başvurunun kabul edilmez olarak REDDİNE karar vermiştir.
- III. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- IV. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Dr. Gjyljeta Mushkolaj, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza